

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Факультет транспортних систем
Кафедра транспортних систем і логістики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-педагогічної роботи

професор

А.Г. Батракова

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

ОКЗ Цивільний захист

(шифр за освітньою програмою і назва навчальної дисципліни)

статус дисципліни

обов'язкова

(обов'язкова / вибіркова)

рівень вищої освіти

другий (магістерський)

(перший (бакалаврський) / другий (магістерський) / третій (освітньо-науковий))

галузь знань

27 Транспорт

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність

275.03 «Транспортні технології

(на автомобільному транспорті)

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма

Організація та безпека дорожнього руху

(назва освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми)

мова навчання

державна

1. Мета вивчення навчальної дисципліни – формування у майбутніх фахівців здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту/

2. Передумови для вивчення дисципліни. Дисципліна вивчається після вивчення дисциплін освітньо-професійної програми «Організація та безпека дорожнього руху» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 275 Транспортні технології: Охорона праці, Психологія.

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів / годин	3 кредити / 90 годин	3 кредити / 90 годин
Семестр викладання дисципліни	1	2
Розподіл часу за навчальним планом:		
– лекції, год.	16	4
– практичні (семінарські) заняття, год.	16	6
– лабораторні заняття, год.	-	-
– самостійна робота, год.	58	80
– курсовий проєкт, год.	-	-
– курсова робота, год.	-	-
– розрахунково-графічна робота (контрольна робота), год.	-	-
– підготовка та складання екзамену, год.	30	-
Підсумковий контроль (залік або екзамен)	екзамен	залік

4. Компетентності:

Інтегральна – Здатність особи розв’язувати складні задачі і проблеми транспортної галузі у сфері професійної (наукової) діяльності за певним видом транспортних систем і технологій та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальна:

ЗК 07 Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові):

ФК 01. Здатність до дослідження і управління функціонуванням транспортних систем та технологій.

5. Очікувані результати навчання з дисципліни

РН-05. Забезпечувати безпеку людей і навколишнього середовища під час професійної діяльності та реалізації проєктів у сфері транспортних систем і технологій.

РН-13. Організувати роботу персоналу, забезпечувати його професійний розвиток та об’єктивне оцінювання.

6. Методи навчання:

- 1) словесні:
  - 1.1 традиційні: лекції, пояснення, тощо;
  - 1.2 інтерактивні (нетрадиційні): проблемні лекції, дискусії тощо;
- 2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій
- 3) практичні:
  - 3.1 традиційні: практичні заняття;
  - 3.2 інтерактивні (нетрадиційні): метод мозкової атаки..

7. Критерії оцінювання результатів навчання.

7.1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

7.1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

7.1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

7.2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2», «1») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно» («5»): здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре» («4»): здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно» («3»): здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно» («2», «1»): здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

7.3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1+K2+\dots+Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно зі шкалою перерахунку, таблиця 1.

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

7.4 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою відповідно до таблиці 1.

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

7.5 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

7.6 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

7.6.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем

вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

7.6.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

– призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;

– призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;

– участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів

– участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;

– участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів

– участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;

– виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

7.6.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

7.7 Результат навчання оцінюється за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2. Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80-89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
75-79	Задовільно		C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74			D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0-34			F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

8. Засоби діагностики результатів навчання Поточний контроль є результатом виконання кожної практичної роботи. Підсумковий контроль за дисципліну здійснюється у вигляді екзамену. Підсумкова оцінка знань з навчальної дисципліни може визначатися результатами поточного оцінювання.

9. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин		Література
		очна	заочна	
1	ЛК. Організація управління цивільним захистом суб'єктів господарювання і населення у надзвичайних ситуаціях (НС)	2	1	1, 3-5
1	ПР. Характеристика надзвичайних ситуацій природного походження на території України	2	1	1, 3, 4
	СР. Підготовка до практичного заняття № 1	5	10	
2	ЛК. Моніторинг техногенно-екологічних небезпек та НС	2	1	1, 3, 5
	ПР. Характеристика надзвичайних ситуацій техногенного характеру на території України	2	1	
	СР. Підготовка до практичного заняття № 2	3	8	
3	ЛК. Планування заходів цивільного захисту на суб'єктах господарювання, в установах та організаціях	2	1	1, 2, 6
	ПР. Прилади радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного контролю	2	1	
	СР. Підготовка до практичного заняття № 3	4	8	
4	ЛК. Організація евакуації при виникненні НС (евакуаційні заходи).	2	1	1, 5, 6
	ПР. Оцінка радіаційної обстановки на об'єкті господарської діяльності	2	1	
	СР. Підготовка до практичного заняття № 4	3	8	
5	ЛК. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту.	2	-	3, 5, 6
	ПР. Оцінка оперативної хімічної обстановки на об'єкті господарської діяльності	2	1	
	СР. Підготовка до практичного заняття № 5	3	8	
6	ЛК. Організація та заходи захисту персоналу суб'єктів господарювання та населення у НС	2	-	3, 5, 6
	ПР. Оцінка аварійної хімічної обстановки на об'єкті господарської діяльності	2	-	
	СР. Підготовка до практичного заняття № 6	3	-	
7	ЛК. Підвищення стійкості суб'єктів господарства у НС	2	-	3, 5, 6
	ПР. Оцінка дії ударної хвилі при вибухах газоповітряних сумішей	2	1	
	СР. Підготовка до практичного заняття № 7	4	8	
8	ЛК. Організація управління суб'єктів господарювання при проведенні аварійно-рятувальних і інших невідкладних робіт на суб'єктах господарювання в умовах НС	2	-	1, 2, 4
	ПР. Оцінка інженерної обстановки на об'єкті господарської діяльності.	2	-	
	СР. Підготовка до практичного заняття № 8.	3	-	
9	Підготовка та складання екзамену	30	30	
Разом	ЛК	16	4	-
	ПР	16	6	
	СР	28	50	
Усього		90	90	

10. Орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових занять.
Навчальним планом не передбачено виконання курсової роботи, курсового проєкту, розрахунково-графічної роботи.

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення.
Необхідним обладнанням є персональні комп'ютери з програмним забезпеченням MATLAB, MS Word, MS Excel.

12. Визнання результатів неформальної та інформальної освіти

Визнання результатів неформального та (або) інформального навчання здобувача передбачає виконання таких процедур, як: подання здобувачем заяви щодо визнання (не пізніше як протягом перших 10 робочих днів від початку семестру вивчення дисципліни); ідентифікацію задекларованих здобувачем у письмовій формі результатів неформального та (або) інформального навчання; оцінювання задекларованих результатів навчання здобувача; прийняття рішення про визнання та зарахування здобувачу всіх чи частини результатів навчання за дисципліною або відмову у визнанні. Порядок реалізації цих процедур регламентується СТВНЗ 83.1-02:2022 «Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти»

13. Рекомендовані джерела інформації

Базова література

1. Собакарь А.О., Казначеев Д.Г., Поливанюк В.Д., Бойко О.І. Цивільний захист у схемах: навч. посібник. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 144 с.
2. Кулявець Ю.В., Богатов О.И., Литвиненко В.М., Олейник Г.І. Оцінка обстановки на об'єкті господарської діяльності у надзвичайних ситуаціях техногенного характеру. Харків: ХНАДУ, 2008. 312 с.
3. Цивільний захист : підручник / [О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, А.В. Русаловський, Б.Д. Халмурадов, Н.В. Кулалаєва]. К.: Центр навчальної літератури, 2014. 316 с.
4. Ткачук А.І., Пуляк О.В. Цивільний захист. Курс лекцій : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» / [перевидання, доповнене та перероблене]. Кропивницький: ПП «Центр оперативної поліграфії "Авангард"», 2017. 144 с.
5. Полярус О.В. Мінка С.В., Богатов О.І. Цивільний захист та безпека життєдіяльності : довідник. Харків: ХНАДУ, 2017. 396 с.
6. Кодекс цивільного захисту України : Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>

Додаткова література

1. Охорона праці та цивільний захист : підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / [О.Г. Левченко, О.І. Полукаров, В.В. Зацарний, Ю.О. Полукаров, О.В. Землянська; за ред. О. Г. Левченка]. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 420 с.
2. Депутат О.П., Коваленко І.В., Мужик І.С. Цивільна оборона : навчальний посібник / [за ред. Кашина П.І.]. Львів: ПП Васильович К.І., 2005. 338 с.
3. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). Київ: Відділ поліграфії Українського центру держсанепіднагляду МОЗ України, 1998. 125 с.
4. Ковжого С.О., Тузіков С.А., Карманний Є.В., Зенін А.П. Цивільний захист і охорона праці в галузі : навч. посіб. Х. : Нац. ун-т «Юрид. акад. України імені Ярослава Мудрого», 2012. 192 с.

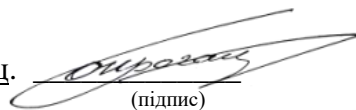
Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>.
2. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.kiev.ua>.
3. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Міністерство освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com.
5. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: <https://mepr.gov.ua/>.
6. Рада національної безпеки і оборони України. URL: <http://www.rainbow.gov.ua/>.
7. Державна служба України з надзвичайних ситуацій: офіційний сайт. URL: <http://www.dsns.gov.ua/>.
8. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України : офіційний сайт. URL: <http://www.social.org.ua>.

Розробник:

Завідувач кафедри МБЖД, к.т.н. доц.

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Богатов О.І.

(прізвище та ініціали)

«__» _____ 2023 року

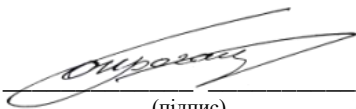
Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри

Протокол № 1 від «__» _____ 2023 р.

Завідувач кафедри:

к.т.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Богатов О.І.

(прізвище та ініціали)

«__» _____ 2023 року

«Погоджено»

Гарант освітньої програми

Професор кафедри організації
та безпеки дорожнього руху д.т.н.
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

«__» _____ 2023 р.

(підпис)

Л. С. Абрамова

(прізвище та ініціали)

Декан факультету транспортних систем

к.е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

«__» _____ 2023 р.

(підпис)

Ю.О. Бекетов

(прізвище та ініціали)